

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001557

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шебештень Едіна Гейзівна

2. Edina G. Shebeshten

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 05-06-2024

Спеціальність за освітою: економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.139

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.13, 06.52.17, 06.52.45

Тема дисертації:

1. Механізм подолання диференціації розвитку сільських територій.
2. The mechanism of overcoming the differentiation of the development of rural areas.

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено формуванню та розробці механізму подолання диференціації розвитку сільських територій. Проаналізовано сутність дефініції «сільські території», уточнено управлінський підхід до визначення поняття «сільські території». Виокремлено компоненти сучасних концепцій розвитку сільських територій: соціальні, економічні, екологічні і цифрові. Зосереджено увагу на систематизації компонентів концепцій розвитку сільських територій. Сформовано наукові підходи, які покладено в основу ефективної концепції розвитку сільських територій і які забезпечують її прогнозованість, економічність, екологічність, соціальність, гнучкість, цілеспрямованість, синергізм, динамічність та розкривають

концептуальний зміст розвитку сільської території. Доведено необхідність диференціації розвитку сільських територій, в основу якої покладено принципи формування розвитку сільських територій: комплексність, економічність, якісність, взаємовигідність, ієрархічність, цілісність, своєчасність, сталість, інноваційність. Встановлено, що результатом диференціації є узагальнені індикатори, які характеризуються покращанням добробуту сільського населення; покращанням якості природних ресурсів; ефективним веденням підприємницької діяльності. На основі запропонованої диференціації сформовано економічні цикли розвитку сільських територій, що стимулюють їх розвиток/занепад, виявлення наявних проблем розвитку сільських територій. Доведено, що розвиток громади здійснюється під впливом соціальних, економічних, культурних та інфраструктурних аспектів. Встановлено, що такий розвиток визначається порівнянням поліпшення життєвих умов мешканців за певний період часу (п'ять, десять і більше років). Сформовано рейтинг конкурентоспроможності досліджуваних громад і побудовано багатокутник конкурентоспроможності найбільш перспективних територіальних громад Закарпатської області. Окреслено підходи до побудови механізму подолання диференціації розвитку сільських територіальних громад, що враховує низку організаційних, екологічних та економічних напрямів. Обґрунтовано, що комплексність механізму подолання диференціації розвитку сільських територіальних громад забезпечується його реалізацією на державному, регіональному та місцевому рівнях. Встановлено, що механізм диференціації розвитку сільських територіальних громад забезпечується реалізацією таких напрямів: фінансового, інфраструктурного, освітнього, підприємницького, соціального, інформаційного, індивідуального. Основну увагу звернено на прогностичні сценарії розвитку сільських територіальних громад. Проаналізовано загальні підходи до побудови агроземельного кластера в межах Закарпатської області та запропоновано здійснення кластерної організації агроземельного розвитку в межах територіальних громад, що спрямована на підвищення конкурентоспроможності регіону.

2. The dissertation is devoted to the formation and development of a mechanism for overcoming the differentiation in the development of rural areas. The essence of the definition of "rural territory" has been analyzed, the administrative approach to defining the concept of "rural territories" has been clarified. The components of modern concepts for rural development—social, economic, ecological, and digital – are singled out. Attention is focused on systematizing the components of the rural development concept. Scientific approaches have been formulated, serving as the foundation for an effective rural development concept, ensuring predictability, economic viability, environmental friendliness, social cohesion, flexibility, purposefulness, synergism, and dynamism, while revealing the conceptual essence of rural development. The necessity of differentiating rural development, grounded in principles such as complexity, economy, quality, mutual benefit, hierarchy, integrity, timeliness, sustainability, and innovation, has been established. It has been determined that differentiation yields generalized indicators, including improvements in rural population welfare, enhancement of natural resource quality, and promotion of effective business activities. Based on the proposed differentiation, economic cycles of rural development have been identified, which stimulate either development or decline, along with existing developmental challenges. It has been proven that the development of communities is influenced by social, economic, cultural, and infrastructural aspects. This development is determined by the improvement of residents' living conditions over a certain period (five, ten, or more years). A competitiveness ranking of the studied communities was established, and a competitiveness polygon of the most promising territorial communities in Zakarpattia region was constructed. Approaches to constructing a mechanism for overcoming differentiation in the development of rural territorial communities were outlined, considering organizational, ecological, and economic aspects. It was substantiated that the complexity of the mechanism for overcoming differentiation in the development of rural territorial communities is ensured by its implementation at the state, regional, and local levels. The mechanism for differentiation in the development of rural territorial communities is supported by the implementation of various directions, including financial, infrastructural, educational, entrepreneurial, social, informational, and individual aspects. The main attention is paid to forecast scenarios of the development of rural territorial communities. The general approaches to the construction of an agricultural land cluster within the Zakarpattia region were analyzed and the implementation of a cluster organization of

agricultural land development within territorial communities aimed at increasing the competitiveness of the region was proposed.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0113U101945

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Герзанич В., Шебештень Е. Сільські території: визначення сутності та змісту. Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць, Ужгород, 2021. Вип. 1 (26). С. 180-188.
- 2. Шебештень Е.Г., Любка В.В. Останні тенденції та чинники впливу на розвиток сільських територій в контексті євроінтеграційних процесів. Науковий вісник УЖНУ. 2022, випуск 44. С. 127-132.
- 3. Шебештень Е. Складові розвитку сільських територій. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2022. Вип. 35. С. 82-87.
- 4. Шебештень Е. Г., Пилипець С.І. Ресурсний потенціал сільських територіальних громад. Науковий вісник ОНЕУ, 2023. №11-12.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0113U101945

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герзанич Віталій Михайлович
2. Vitalii M. Herzanych

Кваліфікація: к.е.н., доцент, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5344-6095

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ганущак-Єфіменко Людмила Михайлівна

2. Liudmyla M. Hanushchak-Yefimenko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4458-298

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бочко Олена Юріївна

2. Olena Y. Bochko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3422-4654

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Готра Вікторія Вікторівна

2. Viktoriia V. Hotra

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9063-3885

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газуда Леся Михайлівна

2. Lesia M. Hazuda

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2469-374

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пітюлич Михайло Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пітюлич Михайло Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна